



Espot va encapçalar la visita guiada de l'exposició pels carrers antics del poble.

Els 30 anys del Festival Yepes surten al carrer en una mostra

Tema / pàgines 3-4

L'exposició homenatge pren el relleu a «Ordino reviu», i es podrà veure de l'octubre al gener.

La iniciativa dóna continuïtat al projecte de dinamització dels carrers menys transitats del poble.

Viure Ordino / pàgines 14-15

La sortida nocturna a la Ruta del Ferro i la mina de Llorts fa incrementar el nombre de visitants a l'itinerari temàtic



Entrevista / pàgines 12-13

Jordi Ordoñez:

«Hem anat assumint i assumint; en certa manera era positiu per la parròquia, per la capacitat de decidir i de fer, però ho hem pagat molt car.»

Sumari

pàgina 6

Veü ciutadana
Reconeixement públic a les treballadores de La baldufa

pàgines 8-9

Medi ambient
La borda de Sorteny serà refugi guardat el 2013

pàgina 10

Activitats
Andorra Ultra Trail Vallnord



pàgina 11

Equipaments socials
El parc infantil de Prat de Call s'adaptarà a totes les edats

pàgines 22-23

No et perdis...
8a Duatló
(Ordino-Casamanya)

pàgina 24

L'Ordino de...
Daniel Garcia Val

Editorial

La Querola ja és una realitat. Un cop aprovat el Pla parcial que permetrà l'accés al terreny en què s'ubicarà el conjunt residencial d'habitatges, es desencalla el principal entrebanc administratiu que ha demorat el projecte més de set anys. Amb treball, perseverança i il·lusió, hem demostrat que quan hi ha voluntat de fer les coses, es poden fer. Crec que tot-hom és conscient del que representa per a Ordino

i per a Andorra tenir una obra de Jean Nouvel. La importància de la seva arquitectura, present a tot el món, revalorava la parròquia, que ja va tenir un referent urbanístic en l'arquitectura de muntanya a la Pleta, als anys noranta, amb el màxim respecte i integració a l'entorn.

La filosofia de l'arquitecte francès (Premi Pritzker 2008), per qui l'arquitectura és un art visual, posa Ordino en el mapa de la creació contemporània. Felicitem també la iniciativa privada de Casa Projectes, arriscada i valenta en un context econòmic difícil. Però no podem ob-

viar la injecció econòmica que rebran les arques comunals, gairebé 5 milions d'euros. Esperem que les obres imminents dels set habitatges i els equipaments propers revifin també el sector de la construcció.

L'equilibri entre tradició i modernitat que caracteritza Ordino

La Querola demostra que quan hi ha voluntat de fer les coses, s'arriben a fer

ha quedat palès en una nova iniciativa que s'ha portat a terme aquest estiu. Es tracta de la dinamització del nucli antic del poble d'Ordino, que sovint passa desapercebut als visitants, i que s'ha presentat amb el lema *No te'l perdís*. Història i futur han quedat units per una exposició de fotografies antigues en blanc i negre, cedides per l'Arxiu Nacional, que recuperen el pes de la tradició a la parròquia amb el títol *Ordino reviu*.

Els trenta anys del Festival Internacional Narciso Yepes que celebrem enguany prendran el relleu a l'exposició de caràcter

històric. El projecte s'ha vinculat amb el web 3.0 a través dels codis bidimensionals que permeten oferir les descripcions de les imatges en cinc idiomes als turistes. Això ha estat possible gràcies a la col·laboració d'Andorra Telecom, que ha instal·lat Wi-Fi al carrer Major i en alguns carrers del nucli.

Tot i no haver assolit l'objectiu d'oferir Wi-Fi a tot el poble, Ordino encara és pionera en l'ús de les noves tecnologies, i continuarà

oferint connexió gratuïta a Arcalís. L'increment de seguidors a les xarxes socials i l'ús estès dels dispositius mòbils en la comunicació qüestionen cada dia més la necessitat d'oferir connectivitat a la ciutadania. L'experiència de la Wi-Fi al camp de neu ha estat un èxit i volem continuar millorant altres aspectes per assolir la màxima qualitat en els serveis.

Els motius per millorar no deixen d'augmentar, i és que esperem tenir la possibilitat d'acollir un dels campionats més importants de *snowboard cross* a Arcalís, i que en un futur pròxim



es pugui arribar a organitzar la Copa del Món al camp de neu. Sabem que els informes de la FIS són positius i es valoren les condicions exclusives del camp de neu d'Ordino-Arcalís pel que fa a la seva orientació i a la meteorologia. La Federació examina la possibilitat de crear un circuit de primer ordre en aquesta estació privilegiada. Sí, tindrem un any més la Font Blanca, que forma part de la Copa del Món

d'esquí de muntanya, en què esperem assolir alguns dels millors resultats.

Us avancem en aquestes pàgines com serà el nou parc infantil de la plaça Prat de Call. Una reforma i ampliació necessàries que donarà resposta a l'increment de població dels últims anys a la parròquia, especialment d'infants entre 0 i 12 anys, que representen gairebé un 17% de la població actual.

Edita: Comú d'Ordino · Disseny, maquetació i redacció: Comú d'Ordino · Imatges: Comú d'Ordino · Correcció: Pites Roure
Dipòsit legal: AND 446-2009 · A/e: publicacions@ordino.ad

NOTA INFORMATIVA REFERENT AL CENS DE POBLACIÓ

EN APLICACIÓ DEL QUE PREVEU LA LLEI 9/2007 DEL CENS, US INFORMEM QUE S'ESTAN REVISANT LES DADES DEL CENS DE POBLACIÓ AMB L'OBJECTIU DE DEPURAR EL REGISTRE; PER AIXÒ CAL QUE VERIFIQUEU AL SERVEI DE TRÀMITS QUE HI CONSTEU INSCRITS CORRECTAMENT

HORARI:
DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 8 A 15 HORES

TEL. 878100 – COMU@ORDINO.AD





Tema

«No te'l perdís» fa reviure els carrers del nucli històric amb una nova exposició de fotografia

^ Els millors moments del Festival Yepes pren el relleu a «Ordino reviu»

^ La mostra vol dinamitzar una zona poc concorreguda pels turistes

No te'l perdís és un projecte engegat per dinamitzar el nucli històric d'Ordino. Es tracta de convidar passejants i turistes a recórrer el poble per un circuit alternatiu al carrer Major, on s'han instal·lat unes banderoles que conviden a seguir l'itinerari. La concentració d'establiments al carrer principal fa que sovint passin desapercibuts altres carrerons i places que formen part indissociable de la història d'Ordino. L'exposició de fotografies antigues recollides amb el títol «Ordino reviu» ha contribuït durant gairebé tres mesos a

9 L'exposició amb els costums i les tradicions ha durat tres mesos



El conseller de Comunicació, Ludovic Albós, prova el QR del panell explicatiu de l'exposició «Ordino reviu», instal·lat al carrer Major.

difondre aquest patrimoni amb imatges de tradicions i costums vinculats a la parròquia.

En la presentació de la mostra, que es va fer al cobert de la Casa Museu d'Areny-Plandolit, la cònsol menor, acompanyada del conseller de Comunicació, va manifestar la voluntat de donar-li continuïtat, després de la bona acceptació que van tenir les exposicions al carrer «El pic d'Arcalís, la muntanya solar» i la de les fotos finalistes del concurs #ordino a Instagram. Així, durant els mesos vinents es tornarà a proposar endinsar-se en els carrers del poble seguint el mateix circuit: carrer de la Grau, placeta del Pajó, carrer del Mig, placeta del Ferino, carrer Perdut i Gravada Rossell, però aquesta vegada per descobrir alguns dels millors moments de la història del Festival Narciso Yepes. La mostra servirà per retre un homenatge particular al seu fundador, Narciso Yepes, l'any que es commemora el 15è aniversari de la seva mort. S'exposaran una quinzena d'imatges d'alguns dels artistes de renom mundial que han passat pel festival, com és el cas de Jean-Pierre Rampal, Montserrat

Caballé, Barbara Hendricks o Bebo Valdés. El projecte tornarà a implicar Andorra Telecom, que donarà connexió Wi-Fi per a la lectura dels codis QR que per-

metran accedir als enregistraments dels concerts. L'exposició s'inaugurarà el mes d'octubre coincidint amb les actuacions de la 30a edició i es podrà vi-

sitar fins al mes de desembre, com a activitat paral·lela a l'acte d'homenatge en què es donarà el nom del cèlebre guitarrista a una via pública, en presèn-

cia de la família Yepes i de les autoritats. Per al mateix dia hi ha programat un espectacle de dansa i música del Trío Yepes a l'Auditori Nacional.

Ordino vol ampliar les connexions Wi-Fi

El camp de neu Ordino-Arcalís dona connectivitat als usuaris

Ordino va ser pionera a oferir connexió gratuïta al camp de neu Ordino-Arcalís. Per nosaltres es tracta d'un servei indispensable, sobretot si volem ser competitiu i donar un valor afegit al potencial turístic d'aquestes valls. No és cap novetat; d'uns anys ençà, ajuntaments i governs donen cobertura en emplaçaments estratègics arreu del món amb un retorn evident. Centres comercials, llocs històrics i zones públiques esdevenen punts de connexió amb el món.

L'increment d'usuaris de *smartphones*, *tablets* i tot tipus de dispositius mòbils forcen la màquina. L'ús massiu de les xarxes socials, com ara Insta-

gram, amb vuit milions d'usuaris al món, mostra la tendència, i no cal ni parlar de la influència de Facebook o Twitter, que ja

per enriquir i facilitar la vida del ciutadà i no només per lucrar el món de les telecomunicacions. L'accés a la informació ha de

ció dels carrers antics del poble, només apunta al web turístic de la parròquia www.ordino.ad i altres de corporatius com tramits.ad o sorteny.ad. Per assolir el nostre objectiu, però, haurem d'esperar. Aquesta ha estat una experiència embrionària que confiem poder ampliar en un futur immediat amb la implicació també del sector privat, que serà el primer beneficiat d'aquestes polítiques.

De moment, ens conformarem amb els punts d'accés a la plaça Prat de Call, el Centre Esportiu, la biblioteca i l'Oficina de Turisme, espais destinats al lleure que guanyen valor gràcies a la connexió gratuïta que oferim als usuaris.

9 La cobertura actual permet entrar a www.ordino.ad i altres webs corporatius

han entrat en els mercats financers i que han actuat com a ressorts per a la creació de plataformes i mobilitzacions socials, també aquí.

Ara són les ciutats intel·ligents i fa anys va ser la societat del coneixement, totes estratègies comunicatives que han de servir

ser un dret, i el nostre temps d'oci actual no s'entén sense la tecnologia.

Ordino ha engegat un projecte ambiciós, però la realitat és la que és, i no podem obviar-la. La connexió que ofereix actualment Andorra Telecom, integrada en el projecte de dinamitza-

Dels encants de Sant Antoni a les Caramelles

Les fotografies provenen de l'Arxiu Nacional d'Andorra. Tot i no haver-hi un fil temàtic, recullen costums i tradicions de la parròquia, alguns ja desapareguts



Capellans passejant per Santa Bàrbara en una de les imatges al carrer de la Grau (esq.). Els cònsols miren una de les fotos de Caramelles a la placeta del Pajó (dreta).

Gairebé tres mesos, des del 25 de juny fins al 16 de setembre, hauran estat exposades les imatges de la mostra «Ordino reviu». Es tracta d'onze reproduccions en blanc i negre cedides per l'Arxiu Nacional d'Andorra, que pertanyen al final del segle XIX i a la primera meitat del XX, del 1890 al 1945, la majoria sense concretar. Moltes provenen del fons de Casa Rossell, on van conuiu dos objectius, el del fotògraf i metge Joaquim de Riba Camarlot i el del seu nebot Joaquim de Riba Cassany, que es va dedicar a la fotografia com a amateur. La resta de fotos tenen diferent autoria: una està signada pel mar-

xant de vins que feia postals V. Builles (reproduïda en aquesta mateixa pàgina), d'altres són de Guillem de Plandolit i una, per determinar, de Pau Xavier o de

sentades algunes d'aquestes tradicions que encara perviuen, com és el cas de les Caramelles per Pasqua, amb dues imatges instal·lades a la placeta del

o l'estatus social dels càrrecs eclesiàstics, a qui es veu com s'acompanyen de paraigües per protegir-se del sol, són algunes de les imatges que recupera «Ordino reviu». Les reproduccions inclouen un peu de foto amb codi QR que conté la descripció, en alguns casos ampliada i traduïda a cinc idiomes. La col·laboració de l'Arxiu Nacional ha anat més enllà de la cessió de les imatges, ja que ha fet difusió de la mostra amb una exposició virtual en la seva pàgina web. És la primera vegada que es fa una exposició d'aquestes característiques a la parròquia, que ha estat possible gràcies a la col·laboració dels propie-

taris que han permès la instal·lació dels plafons a les seves façanes. Pel que fa als edificis protegits, com és el cas de la mateixa Casa Rossell, que forma part del Patrimoni Nacional, s'ha optat per uns suports amb peu que sostenen la fotografia. Fins ara s'han fet dues mostres al carrer amb molt bona acceptació. La primera va ser l'estiu passat al carrer Major, amb les imatges de Jaume Riba del llibre «El pic d'Arcalís, la muntanya solar. Un calendari natural» de Bonaventura Adellach. I la tardor passada es va exposar, la selecció d'instantànies finalistes del concurs #ordino a la xarxa social Instagram.

Gran part de les imatges exposades pertanyen al fons documental de Casa Rossell

Xavier d'Areny-Plandolit; finalment en trobem una altra d'autor desconegut. Si bé la tria no respon a cap temàtica concreta, sí que intenta reflectir el pes de la tradició a Ordino a través dels seus costums i de les festes més populars. Hi ha repre-

Pajó, i d'altres que s'han perdut a Ordino, com ara els encants de Sant Antoni —col·locada a Gravada Rossell—, però que encara se celebren en altres parròquies. El ball de la Corrandà, amb la plaça Major com a escenari principal, la sega del blat

L'oposició opina...



Enric Dolsa

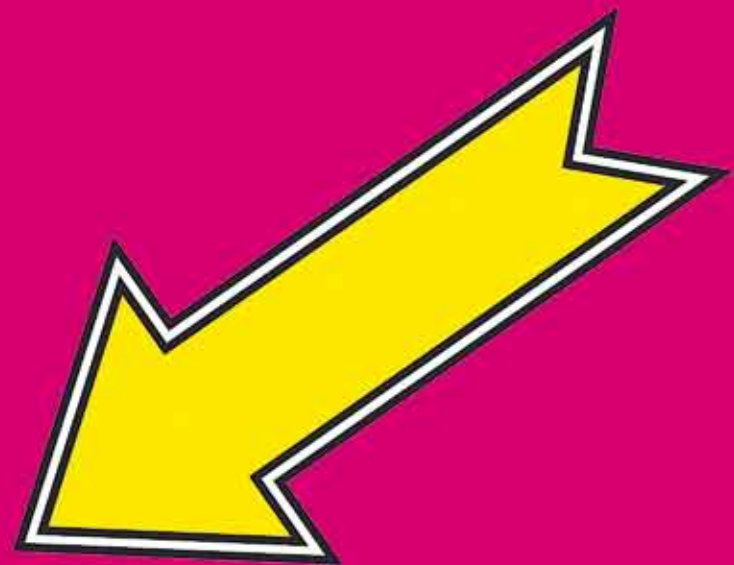
Des de CdO pensem que el projecte de dinamització ha estat molt ben ideat i exposat. Aquest projecte ha servit perquè els més joves tinguin una referència de com eren i vivien els més grans; ha estat una aproximació a les generacions anteriors a la nostra! També s'ha aconseguit que molts residents a la parròquia que feia molt de temps que no es passejaven pel poble d'Ordino, hi hagin fet un tomb al mateix temps que contemplaven l'exposició.



No te'l perdis!



nucli històric



ordino **'O**

Veu ciutadana

Reconeixement públic a l'Escola bressol



Meritxell Álvarez-Plata llegeix la carta d'agraïment a les treballadores al pati de l'Escola bressol.

Gairebé sempre falten cadires per assistir a la festa de graduació dels alumnes de l'Escola bressol. És un dia de festa en què es barregen sentiments; l'alegria de començar una nova etapa en l'aprenentatge dels petits conviu amb la tristesa d'acabar els primers anys de

socialització dels fills, sobretot per part dels pares. Les mostres d'agraïment són palpables, però enguany volem destacar la intervenció d'una mare que va voler compartir i fer públic el seu agraïment a les treballadores de La baldufa. Un cop es va acabar la cerimònia, en què

els nens pugen a l'escenari per recollir el seu diploma i posar davant la càmera amb el birret, Meritxell Álvarez-Plata va fer la lectura en veu alta d'una carta molt emotiva, reproduïda en aquest mateix article, que ben segur recull les impressions i el sentiments de molts pares.

A les nostres àngels de la "guarde":

M'he pres la llibertat i la confiança d'escriure unes línies, unes paraules que volen expressar tota la gratitud i l'estima que sento, ja que no sempre trobem el moment per dir-vos-ho, per falta de temps, potser per tímidesa, o perquè ens costa... i crec que parlo en nom de tots els pares que som aquí.

Ja fa anys que em moc per aquesta escola bressol; primer, quan hi va entrar la meua filla Emma, ja fa gairebé sis anys, i just quan marxava cap a l'escola va començar el Teo. Puc dir que és com la meua segona casa. I no solament perquè he entrat i sortit quasi cada dia d'aquest lloc, sinó també pel caliu i l'estimació que es respiren en l'ambient i que fan que t'hi sentis tan a gust. Totes les persones que formen aquesta petita-gran família heu estat essencials per als nostres fills: els heu cuidat, els heu mimat, els heu ajudat en els seus primers passos i a deixar els bolquers, els heu ensenyat què és compartir, jugar, perdonar quan un company els pren la joguina, i què és fer-se grans... però sobretot els heu ensenyat a estimar, perquè justament és això el que han rebut de totes vosaltres: AMOR.

Així que GRÀCIES, GRÀCIES i GRÀCIES a totes: tant les que heu estat a l'aula amb els nens, com les que els heu preparat el menjar, les que heu fet que els espais estiguessin sempre nets i impecables, les que saluteu pel passadís i ens dediqueu un somriure, i també les que ja no hi són, de veritat, a TOTES, MOLTES GRÀCIES.

Família Jerez Álvarez-Plata, juny 2012

Xarxes socials

Twitter 819 tweets 194 seguim 405 seguidors

- @xagu Gaur Andorrako bigarren eguna ta gosaldu baino lehen paseoa herria ezagutzeko. Ordino 8:00 AM <http://yfrog.com/nwq8vynmj> #realsociedad
- @iniciar sesion #descuentos Escápate a la Vall d'Ordino y disfruta de una estancia en la montaña que no... <http://goo.gl/fb/HBePL>
- @marisolfperez La Vall de Rialp (Ordino). Racó de pau. <http://twitpic.com/agy20t>.
- @marketingonl Magnífica amanida (Amanida Formatge De Cabra A... @ Restaurant Pizzeria Coll D'Ordino) <http://www.foodspotting.com/reviews/2210160>
- @AgenciaANA AV.- Ordino dedica un carrer a Narciso Yepes coincidint amb els 30 anys del Festival <http://dlvr.it/1vrTZP>
- @bondia L'Arxiu Nacional penja les fotografies d'Ordino reviu' a les mostres virtuals <http://bit.ly/O8akQ6>

facebook ordinoésviu 1671 seguidors

<p>EL MÉS COMPARTIT Prohibició d'encendre foc</p> <p>26 m'agrada 29 compartits 4 comentaris</p>	<p>EL MÉS OFICIAL Estrenem bandera</p> <p>35 m'agrada 0 compartits 3 comentaris</p>	<p>EL MÉS VIST Sortida Ronda dels Cims</p> <p>26 m'agrada 20 compartits 1 comentari</p>
<p>EL MÉS INESPERAT 170 Goldwings a la Cortinada</p> <p>21 m'agrada 11 compartits 2 comentaris</p>	<p>EL MÉS VOTAT Montané a la Ronda dels Cims</p> <p>58 m'agrada 14 compartits 3 comentaris</p>	<p>L'ÀLBUM MÉS VIST Homenatge a Sorteny</p> <p>20 m'agrada 0 compartits 0 comentaris</p>



Centre Esportiu d'Ordino

El CEO ofereix classes de karate amb Herver

La nova activitat començarà al setembre

El Centre Esportiu d'Ordino oferirà classes de karate a partir d'aquest curs 2012-2013, amb Xavier Herver de professor. Es tracta d'un conveni en què el Comú cedirà les instal·lacions per poder practicar aquesta disciplina. Amb aquesta iniciativa, el director del Club Karate Fudo-Shin d'Escaldes pretén traslladar l'afició per aquest esport a les Valls del Nord. Els seguidors d'Herver s'instal·laran al CEO a partir del setembre per començar els entrenaments.

Segons va explicar Herver a la roda de premsa de presentació, que va tenir lloc al mes de juny, el projecte respon «a la voluntat de crear una estructura sòlida que derivi en la creació d'un club». Aquest seria l'objectiu d'Herver, que assegura que hi ha una vintena de nens i joves interessats a practicar aquesta disciplina a Ordino i a la Massana. Pel que fa al funcionament de l'activitat, es va avançar la formació de grups per edat, ja que en principi no hi ha cap límit en aquest sentit. El fet d'obrir les classes a debu-



Xavier Herver, Bartumeu Gabriel i Judit Villaró a la sala de premsa del CEO durant la presentació del karate com a nova activitat.

CONTINUEN LES PROMOCIONS

El CEO continua treballant per captar nous socis i fidelitzar els actuals. Des del març són vigents diferents promocions com ara la gratuïtat de les quotes per al tercer fill de família nombrosa i el descompte als residents, aplicable a la gent que treballa però no viu a Or-

dino. A més a més, durant la setmana del 24 al 30 de setembre, les matrícules seran gratuïtes per a tots aquells que s'inscriguin tot l'any. Els nous tindrán la possibilitat de provar qualsevol classe de fitness de franc per saber a quina s'adapten millor.

tants marcarà la creació dels possibles nivells, en què també poden haver-hi grups d'adults. Si es concreta la demanda, la idea inicial és oferir classes dos cops per setmana a uns preus assequibles perquè no quedi ningú fora. L'entrenador, resident a la Cortinada, va assegurar que crear un club de karate a la parròquia on viu és un repte personal. Herver va presentar el projecte acompanyat de la cap d'Esports, Judit Villaró, i el

conseller de Turisme i Esports, Bartumeu Gabriel, que va felicitar la iniciativa: «Sempre és una bona notícia que s'ampliï el nombre d'activitats esportives que s'ofereixen a la parròquia per a la canalla».

Les classes de karate amplien i diversifiquen l'oferta de disciplines que es poden practicar a la parròquia, entre les quals actualment destaquen el futbol, la gimnàstica rítmica, el waterpolo i el judo.



KARATE

VOLS CONÈIXER L'ESPERIT DEL SAMURAI A ORDINO?

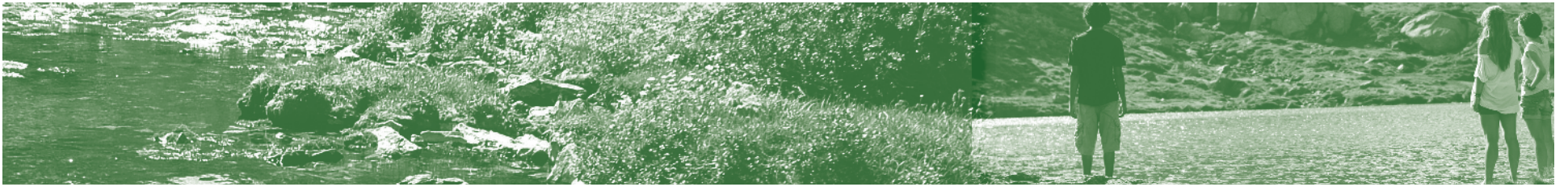
El Club Karate Xavier Herver obre les seves portes al CEO **l'11 de setembre**

Més info al tel. 331860

Visita Ceo a [facebook](https://www.facebook.com/ceo.ad) www.ceo.ad



Medi ambient



El refugi guardat del Parc de Sorteny planteja la possibilitat de crear una xarxa nacional

El servei serà una realitat l'any que ve

L'any vinent, la borda de Sorteny serà un refugi guardat. Encara s'ha de concretar la data, però es compta que estigui operatiu a l'estiu. Tot apunta que la iniciativa del Govern acabarà amb la creació d'una xarxa nacional de refugis, ja que actualment només existeixen els de Comapedrosa i Juclà.

Oferir un refugi guardat permetrà donar un servei de menjador, a més de condicionar i equipar les instal·lacions per dormir i dutxar-se. «Sens dubte, els més beneficiats seran els muntanyencs que fan travesses d'uns quants dies», explica Carles Múgica, responsable de la reserva natural de Sorteny.

L'existència d'un refugi guardat permet anar més lleuger d'equipatge, i això pot facilitar circuits com el del GR que fa la volta a tot Andorra. Al marge d'alguns punts de vista més radicals, la notícia és positiva per a la par-



Imatge aèria de la borda de Sorteny, on ja es treballa per convertir-la en refugi guardat.

6.785 visites al Parc l'estiu del 2011

La freqüentació de visites al Parc natural del juny al setembre segueix una tendència ascendent. Amb les xifres definitives del 2012 encara per tancar, el 2011

van visitar el parc 6.785 persones, mentre que el 2010 van ser 5.078 i el 2009, 4.233. La màxima afluència al Parc és del 15 de juliol al 15 d'agost.

ròquia, ja que el refugi guardat pot atraure més visitants, sobretot durant els mesos d'estiu, tot i que es preveu que estigui obert la major part de l'any.

MENYS AFLUËNCIA. Múgica explica que durant l'hivern el Parc no rep tantes visites, si bé els caps de setmana hi ha molts practicants de *randonnée*. En

qualsevol cas, una part del refugi es mantindrà lliure, amb una capacitat aproximada de 8 places.

El Parc natural de la Vall de Sorteny rep una mitjana mensual de 1.250 visitants, de juliol a setembre, i el perfil més freqüent és el públic familiar. Segons les dades que es recullen a la caseta d'informació del Parc, hi ha un increment de turistes procedents de Bèlgica i de França, a diferència d'altres anys, que es reben molts holandesos. Una altra dada rellevant és que molts visitants repeteixen cada temporada, segons explica Toni Hernández, responsable de la caseta d'informació. Pel que fa a la manera com han conegut Sorteny, Hernández destaca que enguany molts visitants arriben recomanats pels hotels de la parròquia, arran de la campanya d'informació que s'hi va fer. D'altres es desvien en veure el rètol de parc natural quan van cap a Arcalís. «El que més funciona, però, és el boca-orella», assegura Hernández, i és que qualsevol que fa una passejada per Sorteny, ben segur que hi torna.



Fotonotícia

MEDI AMBIENT REP FORMACIÓ DE MOTOSERRA

El Comú d'Ordino va organitzar a finals de juny un curs d'iniciació a la motoserra destinat al personal de Medi Ambient i Manteniment. La formació en la manipulació de la serra de cadena i les diferents tècniques de tala d'arbres es va fer extensiva a altres administracions i entitats, i hi van assistir un treballador del Comú d'Encamp i sis treballadors del COEX. Les fortes ventades d'enguany han obligat a fer un esforç suplementari de neteja de boscos i camins. Les pràctiques del curs es van fer al Coll d'Ordino durant tres dies.





La flora amenaçada a la zona del Casamanya

^ La campaneta és l'única espècie endèmica d'Andorra

^ El CENMA farà el seguiment d'onze plantes que estan en perill

De tots és sabut que el Casamanya té un aire especial. El cim central d'Andorra, amb el seu màxim a 2.752 m d'altitud, és dels únics pics andorrans que té una geologia calcària, en uns Pirineus centrals principalment silícics. Aquest fet li dona unes particularitats biològiques molt interessants, i és que les plantes tenen uns lligams molt especials amb el substrat sobre el qual creixen.

Les muntanyes pirinenques tenen una elevada diversitat. A Andorra, amb una extensió de tan sols 468 km², trobem fins a 1.530 espècies vegetals diferents, un nombre molt alt. Actualment, però, els ecosistemes del planeta estan amenaçats pel canvi global. Aquest canvi inclou, a trets generals, els canvis en els usos del sòl, la introducció d'espècies foranes, la desaparició d'espècies autòctones i l'escalfament global. Per veure com canvien els ecosistemes andorrans i poder avan-



L'espècie en perill *Linum perenne subsp. alpinum* de la zona del Casamanya (esq.). Autor: CENMA.

çada. Els criteris d'amenaça els estableix un organisme mundial, la IUCN (International Union for Conservation of Nature),

lligades a aquest tipus de substrat, que només representa el 21% aproximadament de la superfície del Principat, i que bona part d'aquest territori està ocupat per boscos o prats que no són aptes per a les plantes de zones rocoses. Aquests fets augmenten la vulnerabilitat de les plantes escollides, ja que en disminueix la superfície potencial d'ocupació. Les parròquies d'Ordino i Canillo són les que acullen el seguiment d'aquest any.

Agafant com a base els estudis fets anteriorment (des de les visites a principis del segle XIX dels primers botànics francesos i espanyols fins al llibre *Check-list i llista vermella de la flora d'Andorra*) s'han escollit les onze espècies amenaçades que es troben únicament (o gairebé) en aquest espai, dins del territori andorrà. Cal tenir en compte que, si bé hi ha algunes espècies que són de distribució més general en l'entorn pirinenc, com la *Veronica nummularia*, n'hi ha d'altres que són espècies que es troben únicament al

Casamanya, com la *Campanula jaubertiana subsp. andorrana*, que no s'ha trobat enlloc més del món (és un endemisme). Cal destacar que molts d'aquests tàxons no han estat citats des de fa dècades i alguns podrien haver desaparegut.

Altres espècies objecte de seguiment són: *Brassica repanda subsp. turbonis*, una planta de

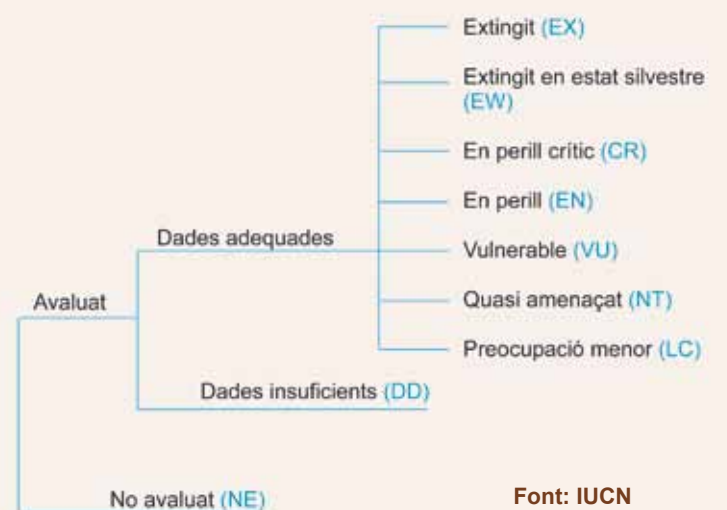
grup dels botons d'or; *Oxytropis campestris subsp. azurea*; *Thalictrum alpinum*, una ranunculàcia d'àmplia distribució europea, però que als Pirineus es troba rarament; la gramínia *Trisetum spicantum*, i, finalment, la *Xatardia scabra*, també dita julivert d'isard, que creix únicament en pedruscalls calcaris i de forma molt poc freqüent.

La *Campanula jaubertiana subsp. andorrana* no s'ha descobert enlloc més del món

çar-nos als futurs impactes, és necessari tenir un bon coneixement de l'estat actual de la biodiversitat. En el camp de la flora, això es va traduir, l'any 2008, amb la publicació del llibre *Check-list i llista vermella de la flora d'Andorra*, que posa les bases del coneixement de les plantes que creixen a Andorra, elaborant una llista de totes les espècies presents i valorant la seva categoria d'amenaça. Tot i així, aquest tipus de llistes no són estàtiques i cal fer-ne revisions periòdiques per anar-les adaptant al pas del temps. És per això que el CENMA fa, entre altres projectes, un seguiment de la flora andorrana amena-

çada. Cada primavera-estiu és previst que el CENMA faci el seguiment d'un tipus d'ambient, o d'un espai concret. Així doncs, l'any 2010 es va fer l'avaluació de les espècies de conreus de cereals mediterranis i submediterranis i de les espècies de les congestes d'Andorra. Aquest any 2012 s'analitzen les plantes amenaçades en les categories «en perill crític» i «en perill» de la zona del Casamanya, més concretament dels roquissars calcaris per sobre de 1.800 m d'aquesta zona. Aquesta elecció s'ha fet després d'observar que moltes de les plantes amenaçades d'Andorra estan

Estructura de les categories d'amenaça de la llista vermella



Per avançar-nos als impactes cal tenir un bon coneixement de l'estat de la biodiversitat

la família de les crucíferes, endèmica dels Pirineus, que va ser descrita pel botànic P. Montserrat; *Linum perenne subsp. alpinum*, una espècie de la família del lli, que fa unes flors d'un blau cel molt bonic amb uns nervis de clor blau fosc; *Artemisia chamaemelifolia*, una planta no tan alpina; *Gentiana tenella*, de la família de les gencianes, però aquesta d'un color blau claret; *Ranunculus montanus subsp. gouanii*, del

L'objectiu específic d'aquest seguiment és localitzar noves poblacions i georeferenciar amb el màxim de precisió les poblacions ja identificades. D'aquesta manera es vol tenir més eines per fer front als perills que planen sobre aquestes i altres espècies amb les quals comparteixen hàbitat, i contribuir a millorar-ne l'estat d'amenaça.

✎ Clara Pladevall. Unitat de Medi Biòtic. CENMA (IEA)

Activitats

Andorra Ultra Trail Vallnord



Carles Rossell als jardins de la Casa Museu d'Areny-Plandolit, aquest estiu.



Jaume Espunyes abans d'explicar-nos la seva experiència, a la plaça Major.

Rossell: «Hem d'arribar a puntuar pel Montblanc»

Carles Rossell és un dels andorrans que ha viscut l'Andorra Ultra Trail des de la primera edició. Cinquena posició en l'Ultra Mític 2012, és un enamorat d'Ordino i està vinculat a la parròquia amb l'empresa EMTE, de qui rep patrocini.

- Quina ha estat l'evolució de l'Andorra Ultra Trail Vallnord?

Molt positiva. Ha anat creixent en tots els sentits: tenim més curses, més gent i una organització fantàstica. Anem pel bon camí.

- Però...

Hem d'arribar a puntuar per a la cursa del Montblanc. Els corredors busquem entrar en aquestes curses qualificatives i ja tenim gent bona, però si en volem més, haurem de puntuar.

- L'Andorra Ultra Trail, quin lloc ocupa en el mapa internacional?

He fet moltes curses d'ultrafons, algunes de millors i d'altres de pitjors, però la dificultat tècnica de la nostra és brutal. També és destacable el bon ambient que hi ha. Ens ho posen molt fàcil, als participants.

- Quines sensacions has tingut en l'Ultra Mític 2012?

Personalment, ser un *finisher* ja és una satisfacció. En una cursa d'aquestes característiques tens moments molts durs, de solitud i superació. Però, en definitiva, participar en l'ultra és això, la superació d'un mateix.

- I la pròxima?

A Itàlia, del 9 al 16 de setembre, la ultrafons Tor des Géants, 330 km amb 24.000 m de desnivell positiu, tota la vall d'Aosta. La de casa ha estat un entrenament.

- A la xarxa has mostrat un cert descontentament amb el ressò mediàtic...

No pas de la cursa, que sí que ha rebut molta atenció, sinó del poc cas que s'ha fet als corredors nacionals. S'han quedat sis podis a casa i penso que és prou destacable, però quasi no se n'ha parlat. Sempre tenen molt més abast altres esports com el futbol, però nosaltres som i vivim de la muntanya i de la natura. Molta gent ha descobert el país gràcies a l'Ultra.

- I aquest hivern?

Acostumo a fer esquí de muntanya, però enguany he entrat en un *team* espanyol i potser no tindrè tant de temps.

«L'Ultra ha fet descobrir el país a molta gent»

Espunyes: «Competir no m'interessa gens ni mica»

El canillenc Jaume Espunyes li passa la mà per la cara, sense voler, a més d'un corredor quan assegura que només entrena dos mesos l'any.

- Com s'afronten 170 km en menys de 36 hores?

Vas fent i ja està. Ets d'aquí, saps què et trobaràs i què t'espera en tot moment. Això és sempre un avantatge. De fet és més fàcil arribar amb menys temps; admiro la gent que és capaç de passar-s'hi dues nits, això sí que té mèrit. Sempre dic que els deu primers no hem patit gaire. Els companys t'ajuden.

- Quan diu companys, es refereix als competidors?

Jo no els veig així. Sí que n'hi ha que se salten els punts d'avituallament i van a fer marca, evidentment, però a mi la competició no m'interessa gens ni mica. Vaig a gaudir de la muntanya, no ho veig com una competició.

- Tot i així, no està malament un 6è lloc a la Ronda.

Vaig arribar una mica decebut; em pensava que seria el primer dels vellots, de la meva categoria, però hi havia nivell.

- Però no deia que no l'interessava la competició?

Competir no, però l'esperit competitiu és inherent a l'ésser humà. Als que només van a competir els passa el mateix, també s'ho passen bé fent el que fan, d'una altra manera seria impossible.

- I què n'opina de l'ambient?

És fantàstic, tens la sensació que la gent que t'anima està fent la cursa amb tu. També necessites moments de solitud, tot i que del Serrat a Ordino hi vaig trobar a faltar gent, potser és més necessària en aquests últims quilòmetres que no pas a l'arribada.

- Ha fet altres curses de muntanya?

Les dues Ultra Mítics anteriors. He tombat la cinquantena i vaig dir a la família que si fos més jove la faria i m'hi van apuntar, em van enredar.

- Així de fàcil?

Sóc fill de pastor i sempre he rodat per aquestes valls.

- Què en destacaria, de l'experiència?

Descobrir l'alta muntanya a final de la primavera principis d'estiu. És el millor que tenim, hauria de ser l'aparador d'Andorra, és això el que hem de compartir i donar a conèixer a la gent.

«L'alta muntanya és el nostre millor aparador»



Equipaments socials

El parc de Prat de Call es distribuirà per edats i incorporarà més elements de joc i un sorral

^ La remodelació del parc infantil vol aconseguir un espai a mida de tothom

^ Una enquesta ciutadana ha servit per conèixer l'opinió dels usuaris

El parc infantil de Prat de Call serà un espai d'esbarjo a mida de tothom. Aquesta és una de les conclusions que s'extreuen de l'enquesta ciutadana que s'ha fet aquest estiu per millorar, ampliar i diversificar les instal·lacions. El creixement de la població infantil a Ordino, on hi ha censats 765 nens entre 0 i 12 anys, ha portat al replantejament del parc, amb la voluntat també de donar resposta a la demanda dels pares. El motiu principal de la reforma és que ha quedat petit, ja que la proximitat de les Escoles Germans de Riba i l'Escola bressol en fan el més freqüentat del poble i de la parròquia. Un altre motiu per als canvis és el mal estat del paviment provocat per l'ús de les instal·lacions, que es van inaugurar l'agost del 2007. Adaptar les feixes que hi ha al parc a les diferents edats dels infants ha estat una de les demandes més compartides pels enquestats, un 88%. La previsió és que l'adaptació es faci en tres franges, de 0 a 3 anys, de 4 a 8, i de 9 a 14. Una altra demanda en què han coincidit un 76% dels participants és que s'han d'incorporar més elements de joc. Entre les diferents possibilitats, els gronxadors i els balancins són els que es troben a faltar més, i també s'han demanat jocs de motlles i cordes.

La consulta ciutadana s'ha fet a través d'una enquesta que s'ha deixat a les escoles

El terra sintètic és un dels aspectes que planteja més controvèrsia, pel manteniment i les reparacions constants que necessita. El sorral, proposat per un 17% dels enquestats, és una opció cada vegada més freqüent a Andorra, gràcies al seu cost, i és molt recomanat per les condicions meteorològiques de la parròquia.

La comoditat dels pares també s'ha tingut en compte, amb la petició de la necessitat d'om-



Panoràmica del parc infantil Prat de Call. Al fons a l'esquerra es veu l'edifici de les Escoles Germans de Riba.

bra, situació que es va solucionar parcialment amb la incorporació d'uns sostres de fusta sobre els bancs que hi ha a la plaça, fora de l'àrea de joc.

«La remodelació de Prat de Call és un projecte que ha d'incrementar la qualitat de vida dels ciutadans, hi havia una necessitat real i necessària», explica Gemma Riba, consellera de Cultura, Joventut i Educació, sobre un dels objectius a la seva cartera per aquesta legislatura. Riba ha volgut destacar el fet

s'han distribuït entre les escoles, l'escola bressol, la ludoescola i la biblioteca i han estat un mes i mig a disposició dels pares i usuaris del parc.

Les obres començaran segurament abans de final d'any i, tot

i que no s'hagi fixat una data d'acabament, s'intentarà minimitzar les molèsties als usuaris. Cal recordar que al poble d'Ordino hi ha el parc infantil de la Cultia, a la carretera del Coll d'Ordino, i la Covanella.

Altres parcs infantils de la parròquia són Terra de Vilella i les Massanelles, a la Cortinada.

Si voleu ampliar la informació vegeu al QR de la foto l'entrevista de la consellera a ATV amb motiu de l'enquesta.



Imatge del tobogan i altres elements de joc que hi ha actualment al parc Prat de Call.



Entrevista



El conseller de Finances, Jordi Ordoñez, després de l'entrevista en un despatx del Comú des d'on es pot veure el carrer Major.

Jordi Ordoñez: «Des de l'administració ha estat un error greu pretendre assumir la iniciativa privada»

Jordi Ordoñez s'enfronta a quatre anys al capdavant de les finances comunals amb un objectiu central: col·locar el dèficit d'Ordino per sota el llindar del sostre d'endeutament.

- Per què és tan important no superar aquest límit del sostre d'endeutament?

D'alguna manera, per a l'administració és com recuperar la confiança en els mercats. És només un indicador, però té molta importància. Si estem per sota, podrem continuar fent front a les pòlisses de crèdit que tenim obertes. El fet de no superar aquest llindar, que actualment està sobrepasat en un 9%, representa un aval de garantia per a les renovacions de finançament que s'han de fer anualment, sobretot per garantir la tresoreria en les societats públiques. Amb els canvis que introduirà la nova llei de finances comunals ara mateix estariem per sota, però la previsió és contrària, ja que el càlcul es farà sobre els ingressos dels últims tres anys, així és que el 2013 es tornaria a sobrepasar. A més, el 2013 és la data límit per redreçar la situació o l'executiu pot decidir aturar les transferències. Per tant, rebaijar aquest sostre ha de ser el

nostre objectiu i la nostra preocupació principal.

- I és assolible?

Seria fàcilment assolible si prenem mesures dràstiques, però es tracta evidentment d'aconseguir-ho de la manera menys traumàtica possible. Políticament hi ha la voluntat de mantenir els serveis de la parròquia i això ens portarà a fer reajustaments del tot necessaris.

«Es vol incentivar el volum d'activitat comercial amb l'exempció de taxes i impostos»

- Quins procediments se seguiran?

Primerament es vol incentivar el volum d'activitat a la parròquia per incrementar els ingressos. Treballem des del primer dia en la modificació de l'ordinació de taxes, impostos i preus públics per donar facilitats a comerços i hotels. Amb la reforma que es durà a terme durant el 2013 aconseguirem una rebaija del 97,5% en la taxa per les superfícies complementàries, parlem de terrasses, jardins, piscines, etc., que donen valor afegit als establiments. Pel que

fa a taxes i serveis, s'ha decidit també modificar, com a resposta a diverses queixes, el còmput de superfície en aparcaments i trasters, que fins ara era igual que els habitatges, i no sembla gaire just. En aquest cas, la rebaija serà del 60%. És una mesura per incentivar que cadascú tingui la seva plaça de pàrquing i de passada aportar solucions a un altre problema de la parròquia, els aparcaments.

- Hi ha hagut un increment de demanda per fraccionar els pagaments?

Durant els primers set mesos de l'any hi ha hagut 34 demandes de pagament fraccionat. La bona gestió ha permès que la situació de tresoreria pogués assumir aquestes demandes. El que sí que hem fet és marcar una quota mínima per no caure en abusos, i que el sol·licitant assumeixi les despeses bancàries que es puguin generar.

- Aquests incentius semblen contradir la necessitat d'ingressos.

La rebaija de taxes i impostos vol compensar un increment del volum de negoci. La pressió fiscal als ciutadans s'ha multiplicat els últims anys. De treballar sense cap tipus de gravamen s'ha passat a pagar força. I és cert que necessitem ingressos, però no podem fer responsable de la situació a la ciutadania, per això portem a terme una política d'austeritat, però no podem deixar d'incentivar el consum i la iniciativa privada.

Som conscients de la preocupació que genera no tenir fonts d'ingressos i per això busquem un augment de l'activitat comercial.

- El comerç no és el punt fort, a la parròquia.

Precisament per això, a partir del 2013 oferirem l'exempció total en la radicació de comerços els primers dotze mesos, i el 50% els dotze mesos següents. No hem de veure el comerç només com la botiga, Ordino és un lloc fantàstic per a una oferta d'oci basada en la natura, la muntanya i l'esport. Hi ha moltes empreses de serveis en domicilis. A Ordino tenim moltes qualitats i un gran potencial per atraure inversió.

- La Querola n'és un exemple?

La Querola és oxigen per molts motius. Hi ha hagut sis anys de treball al darrere, amb moltes traves administratives, i el que més sorprèn és que en tot aquest temps no s'ha modifi-

«Amb La Querola s'ingressaran gairebé cinc milions d'euros»

cat res de la proposta original. És un projecte diferent de tot el que s'ha fet fins ara, tindrem una joia de l'arquitectura moderna a Ordino, i és això el que hem de preservar, la qualitat que té la parròquia.

- Quins ingressos s'obtidran amb La Querola i a què es destinaran?

Estem parlant de gairebé 5 milions d'euros, 4,9 milions entre cessió obligatòria, impostos de construcció i mancomunitat d'aigües, que es faran de manera fraccionada, a 3 i a 6 anys. Això també s'ha de tenir en compte a l'hora de gestionar els diners. Sens dubte, els diners es destinaran a rebaijar el deute. Serà un gran encert no sols per rebaijar l'endeuta-



Ordoñez respon una pregunta en ser intervingut durant una sessió de Consell de Comú.

ment, sinó també la volatilitat. La despesa financera anual pel deute va passar de 317.000 euros a 420.000 per un increment de l'euríbor del 0,5%. Imagini's tot el que es podria fer a Ordino amb 100.000 euros. En aquests moments no hi ha cap inversió més rendible.

- Quins són els reajustaments necessaris de què parlava?

Caldrà un esforç suplementari per part de tots. Pel que fa als costos de funcionament tenim poc marge quant a personal, i això també afectaria el consum. Per tant, s'haurà de retallar la despesa. Però no s'ha de veure en la paraula retallada la fi d'un projecte o una activitat

determinada, ans al contrari, si apliquem retallades per un costat podrem invertir per un altre, però d'una manera raonable, i assumint el que ens pertoca a l'administració, no més.

- Posi'n un exemple.

Durant molts anys hem intentat arribar a tot arreu i hem substituït la iniciativa privada. Ha estat un error greu que hem pagat molt car. El Comú no té l'obligació de tenir una escola de judo, ara bé pot intervenir-hi si hi ha canalla que té dificultats per pagar-s'ho. Actualment el judo, la gimnàstica rítmica i el futbol han passat a ser clubs de gestió privada, el Comú els donarà el suport necessari

quant a infraestructures, però no assumirà la gestió de l'activitat. Es tracta d'incentivar, no de subsidiar. Un altre exemple, el Campionat d'escalada d'Andorra rep una subvenció del Comú d'Ordino, i de cara a l'any que ve estem pensant a retirar-la i, en canvi, ampliar i millorar les instal·lacions del rocòdrom. Se'n beneficiarà molta més gent. A més hem aconseguit que el manteniment l'assumeixi un privat. Aquesta és la nostra feina, donar suport a la iniciativa privada, no anul·lar-la.

- Estàvem massa ben acostumats?

Per bé o per mal, la crisi ens ha fet qüestionar-ho i replantejar-ho tot. És necessària una distribució més justa de les subvencions que es donen en matèria cultural i esportiva. En la legislatura passada es va començar un estudi d'indicadors i s'ha detectat un diferencial molt gran en activitats similars. Es modificaran aquests ajuts aplicant criteris al màxim d'objectius possible, com el nombre de persones implicades o el retorn social de l'activitat. No és el mateix una entitat que té una finalitat pedagògica i educativa per als infants que una altra de pensada per a l'oci de la gent adulta. Això no vol dir que no hagin d'existir, simplement no són equiparables.

- És partidari de continuar mantenint serveis?

De continuar i d'ampliar-los, l'experiència a les Valls del Nord ha estat molt positiva. Amb l'Escola d'Art hem aconseguit ampliar el servei i reduir els costos al 50%, i l'Esbart de les Valls del Nord també n'és un exemple. Penso que el servei s'hauria d'ampliar amb altres administracions.

«La situació actual ens ha fet qüestionar-ho i replantejar-ho tot»

- La central de compres és un altre exemple.

Sí, és un exemple de bona gestió interna. La central és un dispositiu de funcionament que fa tenir un control més estricte de tot. Permet fer estudis estadístics, una economia d'escala i aconseguir un producte homologat per tota l'administració en general.

-Per cert, molts proveïdors s'han queixat de l'impagament de les administracions.

No és el nostre cas, que en cap moment s'han superat els 45 dies. Hi ha administracions que arriben a pagar a 90 dies. Ho torno a repetir, això és un reflex del rigor amb què s'ha portat a terme la gestió econòmica d'Ordino els últims anys.

- Tornem al sostre. Quins canvis necessitaríem a la Llei de competències i transferències?

Durant uns anys hem anat assumint i assumint, en certa manera era positiu per a la parròquia, per la capacitat de decidir i de fer, però ho hem pagat molt car. La llei de transferències ens diu que el 80% s'ha de destinar a inversió i ara ens demanen explicacions de les despeses de funcionament d'aquestes inversions que ens han ofegat; això sobta.

- Hi ha alguna competència innegociable?

Els recursos naturals, tenir cura de les explotacions forestals, els rius, això ha de dependre de la parròquia. No hem de tenir por de defensar el que és nostre. Ens preocupa també el consum energètic pel respecte al medi ambient i pel cost que representa. Actualment, la despesa energètica anual de l'Escola bressol és de 30.000 euros i la del Centre Esportiu, de 175.000. Els comuns hem de ser valents i donar exemple de gestió intel·ligent i ecològica. Apostem per les energies renovables i la disminució del consum de carburants i electricitat. D'entrada comportarà una inversió important, s'han destinat 50.000 euros a la Taula d'energia, que ha encarregat un pla de viabilitat, però a la llarga hi guanyarem tots.

- Arcalís és també innegociable?

No em correspon a mi donar resposta, però sí que li diré que Arcalís forma part del nostre patrimoni i ho ha de continuar sent. És preferible fer un esforç de contenció en tots els àmbits abans que intervinguin a casa teva.

Arcalís va néixer com un motor econòmic de la parròquia i així l'hem de veure; ha donat feina a molta gent i és un gran atractiu turístic. S'hi continuaran fent les inversions necessàries seguint, això sí, el rigor pressupostari. Enguany el camp de neu rebrà 345.000 euros i l'any passat en va rebre 100.000. El creixement de població a la parròquia ha fet reorientar els pressupostos i ser més curosos a l'hora d'executar-los. Anys enrere s'havia arribat a destinar una tercera part de les transferències de manera directa. En tots els casos, el que sí que afecta la conselleria de Finances és portar el màxim control d'on i a què es destinen els diners invertits.

PERFIL

Lloc de naixement
La Cortinada

Data de naixement
21.06.81

Professió
Llicenciat en matemàtiques a Tolosa

Aficions
Amant de la natura, l'esport i la muntanya



Viure Ordino

S'incrementen les visites guiades culturals

Destaca la Ruta del Ferro nocturna

La Ruta del Ferro continua al capdavant dels principals atractius turístics de la parròquia, si tenim en compte el nombre de visitants que rep. L'Oficina de Turisme ha posat en marxa aquest estiu les visites nocturnes com a novetat per redescobrir l'itinerari temàtic que travessa la parròquia d'Ordino. Les sortides de nit s'han fet els divendres dels mesos de juliol i agost, a dos quarts de 10 del vespre, amb una capacitat màxima per a divuit persones, i han fet el ple. La proposta, que recupera el vincle passat amb la manufactura del ferro a les Valls del Nord, inclou la visita a la mina de Llorts a més del recorregut pel camí del ferro. L'objectiu d'aquesta iniciativa ha estat mantenir el lideratge en el nombre de visites a la mina i la ruta i ampliar l'oferta de visites guiades. La ruta i la mina continuaran amb servei de guia fins a mitjan octubre, però en horari diürn.

Aquest estiu s'han recuperat també les visites culturals «Descobrint la Cortinada» i «Ordino cultural», dues propostes que



Uns turistes surten de la mina de Llorts.

aporten valor afegit als turistes que volen conèixer més coses del paisatge que els acull. Es tracta de recorreguts a peu d'una durada aproximada de dues hores i mitja, que pertanyen dels nuclis històrics de tots

dos pobles i acosten el visitant a la història, la cultura i el *modus vivendi* d'aquestes valls a través de museus, monuments i carrers. A la Cortinada es visita l'edifici del Quart, la serradora i la mola de Cal Pal, i es donen

a conèixer les pintures romàniques més ben conservades a Andorra, a l'església de Sant Martí. Pel que fa a Ordino, la visita es complementa amb l'explicació de llegendes com la del buner i es recorda el pas per

Ordino del poeta Mossèn Cinto Verdaguer o es visita un museu singular. Una altra parada cultural obligada és la visita al Museu de la miniatura. Per ampliar la difusió de les visites guiades, aquesta temporada s'ha editat un tríptic en català, castellà i francès que recull la informació de les sortides amb l'horari i el preu. A l'Oficina de Turisme o bé a través de www.ordino.ad es pot obtenir informació d'aquestes i altres rutes temàtiques alternatives.

Altres itineraris són la Ruta de l'Aigua i la Verdaguer

La Ruta de l'Aigua n'és un exemple, amb sortida de la Coma del Forat d'Arcalís, en direcció a Tristaina, que dona la possibilitat als més agosarats de provar una immersió sota el gel. Els qui vulguin seguir la petjada de Verdaguer poden optar per l'itinerari temàtic anomenat Ruta Verdaguer, molt a prop del telecadira de Creussans, des d'on es poden contemplar unes vistes panoràmiques de gran bellesa i es pot resseguir el circuit que va fer l'any 1883 l'autor de *Canigó*.

Després de millorar la seguretat es preveu una ampliació al mur del rocòdrom del CEO

Cada vegada és més gran el nombre d'aficionats a l'escalada esportiva que vénen a Ordino per practicar al rocòdrom que hi ha instal·lat en un dels murs del CEO. L'orientació i el fet que estigui al costat de l'aparcament Prat de Vilella en fa una de les instal·lacions més còmodes i sol·licitades. De fet, el juliol passat hi va tenir lloc la primera prova del 7è Circuit d'Andorra d'escalada esportiva que organitza la FAM. Hi van assistir 25 competidors en quatre categories per edats, i hi van veure fins i tot un participant de 4 anys. I és que el fet que no hi hagi límit d'edat per a la pràctica d'aquest esport el fa atractiu per a molts amants de l'esport i la natura. La instal·lació ha estat

objecte de millores l'últim any pel que fa a la seguretat i s'ha incrementat el nombre de vies practicables. Aquest estiu s'ha instal·lat una font als voltants i actualment s'estudia la possibilitat d'ampliar el rocòdrom amb una nova paret. El projecte es tindrà en compte per a l'any que ve, vista la demanda i el nombre d'usuaris. Mitjançant un conveni amb el CEO, la botiga Carving Esports, instal·lada a la parròquia, contribuirà al manteniment del rocòdrom assumint-ne part del cost econòmic a canvi de la col·locació de publicitat. La col·laboració amb la iniciativa privada es planteja com una via per mantenir l'oferta d'activitats esportives que hi ha a la parròquia.



Vista general del rocòdrom del CEO que es va inaugurar l'any 2001.



Les Nits Obertes aposten per la creació local

«Per amor a la vida» i «La platja dels inútils» obren el cicle a l'escena teatral

El conseller de Comunicació, Ludovic Albós, acompanyat de Mari Soto, van presentar el programa de les Nits Obertes, que enguany ha fet una ferma aposta per la creació nacional, amb la participació d'artistes residents al país. L'holandesa Marian Van de Wal —instal·lada a l'Aldosa— va ser l'encarregada d'obrir el cicle de concerts a l'aire lliure el dia 11 de juliol. La cantant es va mostrar al públic en un registre diferent del que li és habitual, centrat en el country, per oferir un repertori més íntim i proper, amb estàndards del blues i del jazz.

Van de Wal inaugura les nits musicals a Ordino

La formació de boleros BBB, liderada per Jordi Barceló (piano) i Jordi Botey (veu) acompanyats de contrabaix, percussió i bateria, va agafar el relleu. BBB va aconseguir la màxima complicitat del públic en una nit en què també hi va haver lloc per al jazz llatí i la improvisació.

A més de donar a conèixer el talent dels intèrprets locals, la quinzena edició del cicle Nits Obertes, en què habitualment només s'ofereixen concerts,



1



2



3

1. Van de Wal amb el conseller Ludovic Albós, en la roda de premsa de les Nits Obertes. 2. Ventura Esport no va faltar al concert de BBB. 3. *Per amor a la vida*, als Jardins d'Areny-Plandolit.

s'ha caracteritzat per la incorporació de dos espectacles amb un gran component teatral. Ha estat el cas del muntatge *Per amor a la vida*, que el 8 d'agost va canviar l'escenari de la plaça Major pels jardins de la Casa d'Areny-Plandolit.

Un cicle que convida la gent a sortir al carrer i veure directes

L'espectacle, basat en poemes de Jaume Marín musicats a ritme de tango amb una guitarra i un bandoneó, va tenir Claudio César Martín, Noelia Toscanini, Iria del Rio i Joel Minguet entre el repartiment. Un espectacle de petit format que va fer el ple en una platea improvisada als jardins pròxims a l'Auditori Nacional. L'original muntatge *La platja dels inútils*, de l'andorrana establerta a Sicília Anna Garcia Alba, va ser l'encarregat de posar fi al programa d'estiu dels dimecres al vespre. La companyia italiana I Fratelli La Strada, que integren AnnaGAlba i A D'ntoni, dona vida a un recull d'històries en què els protagonistes tenen en comú la inutilitat de la seva vida.

L'«Etape» reviu l'esperit del Tour tres anys després

L'Etape Barcelona-Andorra by Le Tour de France que es disputarà el 29 de setembre servirà per revivir l'ambient del Tour, tres anys després de l'emocionant arribada de la cursa ciclista a Arcalís. Amb sortida de la ciutat comtal i arribada a la Coma del Forat a Arcalís, els participants faran un recorregut de 224 quilòmetres en què podrà participar-hi tothom. Professionals i amateurs es donen cita en una de les etapes més carismàtiques viscudes al Tour de França de l'any 2009. L'Etape confia tenir una elevada participació, per a la qual ja hi ha confirmats alguns noms destacats del ciclisme interna-

cional, com és el cas del català Eduard González, que va encoratjar els seguidors a participar-hi. Els corredors hauran de passar tres ports: el Pi de Sant Just (750 m) de 5,8 km, Serraseca (1.262 m) de 7,7 km i Arcalís (2.240 m) amb 14,2 km. La presentació de la prova es va fer al mes de juny a Barcelona, al Museu Olímpic i de l'Esport, i Andorra va estar representada pels responsables d'Andorra Turisme que, conjuntament amb l'Ajuntament de Barcelona, en són copatrocinadors. A Ordino s'espera la mateixa resposta del públic i l'afició que es va viure amb l'arribada del Tour que va guanyar Alberto Contador.



L'alemany conegut arreu com el dimoni va venir a Ordino pel Tour del 2009.



ORDINO · Programa 2012

- 5 d'octubre, a les 21 h · Auditori Nacional d'Andorra
ORQUESTRA NACIONAL CLÀSSICA D'ANDORRA
Àlex Garrobé, solista · Edmon Colomer, director
Homenatge a Narciso Yepes (1927-1997)
- 7 d'octubre, a les 12 h · Església parroquial d'Ordino
JOVES ANDORRANS - Solistes de la Jonca
«El virtuosisme en la música de cambra de Boccherini»
- 12 d'octubre, a les 21 h · Auditori Nacional d'Andorra
SÍLVIA PÉREZ CRUZ
Presentació del nou disc «11 de novembre»
- 14 d'octubre, a les 12 h · Església parroquial d'Ordino
JOVES ANDORRANS - Albert Pià, guitarra
«La guitarra andorrana»
- 19 d'octubre, a les 21 h · Auditori Nacional d'Andorra
MARLANGO
Presentació del nou disc «Un día extraordinario»

Venda de localitats

A l'Oficina de Turisme d'Ordino i a l'Oficina Nacional de Turisme d'Andorra la Vella.

- CONCERTS A L'AUDITORI NACIONAL D'ANDORRA
Venda anticipada: 20 € - dia del concert: 25 €
Cor i algunes localitats laterals
Venda anticipada: 15 € - dia del concert: 20 €
- CONCERTS A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL D'ORDINO
Venda anticipada: 5 € - dia del concert: 7 €

Amb la col·laboració de:



Govern d'Andorra





Reportatge

La guitarra i la figura de Narciso Yepes centren el programa dels 30 anys de Festival a Ordino

El Trío Yepes actuarà en un acte d'homenatge

La 30a edició del Festival Internacional Narciso Yepes serà, sens dubte, una de les més emotives, pel reconeixement públic que rebrà el guitarrista que el va impulsar i li va donar nom. La guitarra tindrà un paper protagonista, amb l'actuació del solista Àlex Garrobé, que acompanyarà l'ONCA en la sessió inaugural (5 d'octubre) amb el *Concierto de Aranjuez*, obra que va consagrar Yepes, dirigits per Edmon Colomer. L'altre guitarrista convidat serà l'andorrà Albert Pià (14 d'octubre, esglé-

Sílvia Pérez Cruz i Marlango, les novetats de la 30a edició

sia parroquial), jove revelació que ha actuat nombroses vegades al Principat i per segona vegada en el marc del festival. Els solistes de la JONCA, en format de quartet i quintet, presentaran *El virtuosisme en la música de cambra de Boccherini* en sessió matinal a l'església parroquial (7 d'octubre). Les principals novetats del cartell seran les veus de Leonor Watling (19 d'octubre) i Sílvia Pérez Cruz (12 d'octubre). Totes dues artistes presenten disc, la primera acompanyada de la seva banda Marlango (Alejandro



1



2



3



4

1. El guitarrista andorrà Albert Pià. 2. Sílvia Pérez Cruz, una de les veus més valorades del panorama actual. 3. Marlango, liderat per Leonor Watling, presenten nou disc. 4. El solista Àlex Garrobé interpretarà el *Concierto de Aranjuez* amb l'ONCA, dirigits per Colomer.

Pelayo, piano, i Óscar Ybarra, trompeta), amb un àlbum, *Un día extraordinario*, en què per primera vegada canten en castellà. De la gironina Pérez Cruz, excomponent de Las Migas, en diuen que és una de les millors

veus del panorama actual, i segurament sorprendrà el públic amb el seu primer treball discogràfic titulat *11 de novembre*, amb un registre amplíssim que va del jazz al fado, passant pel pop i el flamenc, entre d'altres.

Amb motiu dels quinze anys de la mort de Narciso Yepes s'ha organitzat, fora de cartell, l'actuació del Trío Yepes, formació integrada originalment pel fundador i que continua en actiu gràcies a dos dels seus fills, la

ballarina Ana Yepes i el flautista Ignacio Yepes, acompanyats a la guitarra clàssica i la guitarra barroca per Gerardo Arriaga. L'actuació tindrà lloc el 7 de desembre a l'Auditori Nacional, principal escenari del Festival.

RECONeixEMENT DE LA PARRÒQUIA

Ordino farà el seu homenatge particular a Narciso Yepes i donarà el nom del guitarrista a un dels carrers del poble, la via que connecta la carretera del Coll d'Ordino amb el centre d'alt rendiment esportiu. La placa deixarà constància de l'agraïment a l'artista.

EXPOSICIÓ D'HOMENATGE

Els actes de celebració dels 30 anys del Festival Narciso Yepes inclouran una exposició als carrers del nucli històric que recollirà alguns dels millors moments viscuts al Festival, pel qual han passat figures com Alicia de Larrocha, Jean-Pierre Rampal o Yehudi Menuhin.

L'ONCA TORNA A SCHUBERT

Després d'interpretar aquesta temporada *La mort i la donzella* del genial compositor, Gerard Claret, director artístic del Festival i concertino-director de l'ONCA, dedicarà la segona part del concert inaugural a la *5a Simfonia en si bemoll major*, D 485, de Franz Schubert.

VENDA D'ENTRADES

Les entrades estaran a la venda a l'Oficina de Turisme d'Ordino i a l'Oficina Nacional de Turisme des de mitjan setembre. El preu serà de 20 euros en la venda anticipada i 25 euros a la taquilla. Hi haurà localitats disponibles a 15 euros per al cor i els laterals el mateix dia.

PARTIDA INTOCABLE

La Fundació Crèdit Andorrà i el Comú d'Ordino han fet un esforç per mantenir la partida pressupostària en el context actual, ja que no volen prescindir d'un dels esdeveniments culturals més importants que es fan al Principat d'Andorra ni perjudicar-ne la qualitat.



Comunitat internacional



Art Camp: 30 nacions

El tercer Art Camp s'ha celebrat del 9 al 21 de juliol a Ordino amb representació dels cinc continents. La convivència entre 30 nacionalitats diferents ha consolidat aquest campus de treball artístic com un intercanvi per l'entesa entre cultures amb la voluntat de traçar un camí cap a la pau. Així es va fer públic en la lectura del Manifest

que va tenir lloc durant l'acte de cloenda. L'escultora francesa d'origen israelià Hedva Ser, Artista per la Pau de la Unesco, va ser l'encarregada de llegir el manifest en francès —que es va traduir al català i a l'anglès—, acompanyada del cònsol major, Ventura Esport, i la presidenta de la Comissió Nacional Andorrana per la Unesco.

El Manifest 2012 clama a la diversitat cultural i la pau



Ventura Esport i Elisenda Vives escolten la lectura del manifest per Hedva Ser (esq.). El ministre de Cultura, Albert Esteve, no va faltar a la cloenda del tercer Art Camp.

MANIFEST ART CAMP

«Colors per al planeta»

Nosaltres, artistes del món, manifestem:

Que ens unim a l'Assemblea General de les Nacions Unides, que és l'òrgan que va aprovar la Declaració Universal dels Drets Humans i que ha proclamat l'any 2012 Any internacional de l'energia sostenible per a tothom.

Que utilitzarem la nostra imaginació per trobar els millors camins que acostin les diverses cultures, que preservin la diversitat i que millorin la condició humana.

Que tindrem un paper clau en la construcció d'un món sostenible per a les generacions futures en què les diferències culturals no siguin un impediment per a la comprensió i la solidaritat entre els pobles.

Per aquests motius, els signataris d'aquest manifest, mitjançant l'expressió artística, hem decidit el següent: Promoure la diversitat cultural i aportar la nostra contribució per obrir i traçar el camí cap a la pau.

MANIFEST ART CAMP

«Colours for the Planet»

We, the artists of the world, unite to make the following statement:

We join the General Assembly of the United Nations with its origins enshrined in the Universal Declaration of Human Rights, in proclaiming 2012 as the year of Global Sustainable Energy for All.

We will aim to approach other cultures with an open mind; to promote diversity and to encourage the preservation and improvement of humankind.

We stand ready to play our role in building a sustainable world for future generations in which cultural differences will not be an obstacle to universal understanding and solidarity between people.

With these goals in mind, we, the undersigned, undertake by means of artistic expression to promote cultural diversity and to help foster a peaceful harmonious society for the generations to come.

MANIFESTE ART CAMP

«Des couleurs pour la planète»

Nous artistes du monde manifestons :

Que nous nous unissons à l'Assemblée générale des Nations Unies, qui est à l'origine de la Déclaration Universelle des Droits humains et qui a proclamé 2012 Année internationale de l'énergie durable pour tous.

Que nous utiliserons notre imagination pour trouver les meilleurs chemins qui rapprochent les différentes cultures, en préservant la diversité et en améliorant la condition humaine.

Que nous jouerons un rôle clé dans la construction d'un monde durable pour les générations futures où les différences culturelles n'empêchent pas la compréhension et la solidarité entre les peuples.

Pour ces motifs, les signataires de ce Manifeste décidons, à travers l'expression artistique :

De promouvoir la diversité culturelle et d'apporter notre contribution pour ouvrir et tracer le chemin vers la paix.



L'artista Àngel Calvente fa el seguiment dels treballs amb els infants del Casal d'estiu.

Taller de pintura infantil

El casal d'estiu d'Ordino no va deixar passar l'oportunitat de visitar els tallers d'Art Camp instal·lats aquest any a la plaça de l'Oficina de Turisme. Gairebé una vintena de nens van participar en un taller de dibuix amb els arbres com a temàtica. Durant tot un matí, cadascun dels artistes participants en l'Art Camp va guiar un nen a l'hora de fer el seu dibuix. L'experiència de treballar plegats va ser molt positiva per a les dues parts i les pintures que en van sortir s'han mostrat en una

exposició a la Ludoescola. És la primera vegada que els infants de la parròquia participen activament en l'Art Camp i no es descarta recuperar la idea per

Durant el 3r Art Camp es va enregistrar una *flaixmob* per felicitar Nelson Mandela

a futures edicions. Una altra acció que s'ha portat a terme en el marc del tercer Art Camp ha estat la gravació d'una *flaixmob* amb la participació del cantautor resident a Andorra Patxi Lei-

va. El vídeo d'Alcafims es va fer com a missatge de felicitació per l'aniversari de Nelson Mandela. La iniciativa la va proposar el comissari de l'Art Camp, Faust Campamà, i hi van participar tots els artistes. Cadascú va escriure «per molts anys» en el seu idioma per mostrar-ho al líder sud-africà, reconegut per la defensa dels drets humans, que el 18 de juliol va complir 94 anys. (Hi podeu accedir a través del QR que surt a la foto.



Fotonotícia

Hedva Ser signa al Llibre d'Or

L'Artista per la Pau de la Unesco Hedva Ser, nomenada enguany padrina de l'Art Camp, va assistir a la cerimònia de cloenda el 20 de juliol. Abans, però, l'escultora i joiera va conèixer les dependències comunals acompanyada del secretari de la CNAU, Jean-Michel Armengol. La cònsol menor, Consol Naudí, i el conseller de Turisme i Esports, Bartumeu Gabriel, van rebre l'artista francesa, que va visitar la sala del Consell. Quan va saber que el vot femení no es va permetre a Andorra fins a l'any 1975, Ser es va voler fotografiar al costat de l'antiga urna (a la foto) de les eleccions parroquials, feta de fusta i en forma d'arca i utilitzada fins a l'any 1992.



Telèfons d'interès



EMERGÈNCIA

BOMBERS	118
GRUP DE RESCAT DE MUNTANYA	112
HOSPITAL	871 000
INFORMACIÓ DEL TRÀNSIT	1802 1802
INFORMACIÓ NACIONAL	111
INFORMACIÓ INTERNACIONAL	119
POLICIA	110
SUM (Servei Urgent Mèdic)	116

SERVEIS PARROQUIALS

ATENCIÓ CIUTADANA (24 H)	
I CIRCULACIÓ	163
CAP (Centre d'Atenció Primària)	747 025
COMU D'ORDINO	878 100
DESPATX PARROQUIAL	835 014
OFICINA DE TURISME	878 173
SAD (Servei d'Atenció Domiciliària)	878 139
	337 795



Busos

L6

Sortides des d'Ordino

De dilluns a dissabte

De les 7.30 a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 8 h a les 21 h cada 30 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a divendres

De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts

Dissabte

De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts

i a les 22.35 h els mesos de febrer, abril,

maig, juny, agost, octubre i desembre

Diumenge

De les 7.30 a les 21 h cada 30 minuts

L6b

Sortides des d'Ordino

De dilluns a divendres

De les 7.15 h a les 21.45 h cada 30 minuts

Dissabte i diumenge

De les 7.45 h a les 20.45 h cada 60 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a divendres

De les 6.45 h a les 21.15 h cada 30 minuts

Dissabte

De les 7.15 h a les 20.15 h cada 60 minuts

i a les 22.35 h els mesos de gener, març,

maig, juliol, setembre i novembre

Diumenge

De les 7.15 a les 20.15 h cada 60 minuts

BUS NOCTURN BN3

Divendres, dissabtes, vigílies de dies festius i festes majors de capitals de parròquia

Primera sortida d'Ordino, la Closa:

23 h, cada 1.15 hora

Última sortida d'Andorra la Vella, Rotonda les Costes:

a les 3.30 h, cada 1.40 hora

BUS PARROQUIAL ORDINO-EL SERRAT

Sortides des d'Ordino

Cada hora, des de les 7 h fins a les 21 h

Sortides des del Serrat

Cada hora, des de les 7.30 h fins a les 21.30 h

Ordino en imatges

**Camí transfronterer**

Un grup de 56 estudiants de l'INEFC va fer parada a les Salines en l'impuls del projecte transpirinenc «Fent de la frontera un camí».

Pin d'or

Maria Cabanes va rebre el pin d'or dels cònsols major i menor en el seu 99è aniversari. Aquí la veiem en una foto recent a casa seva.

**Missa de Sant Pere**

Els parroquians van pujar fins al Serrat per celebrar la diada de Sant Pere, tal com marca la tradició. Després de la missa, l'Hotel Bringué va oferir un aperitiu als assistents.

**Exposició**

Consol Naudí, Anna Call i Anna Lorente amb els treballs fets pels alumnes del Casal d'estiu al costat dels artistes de l'Art Camp, exposats a la Ludoescola.

**Paella a la Casa Pairal**

Ventura Espot, acompanyat de Joana Vilaseca i Nadalina Mallo, va ser l'amfitrió de la paella que s'organitza cada estiu al jardí de la Casa Pairal per als padrins i padrines.

BREUS

CLAUS USB

Els alumnes de primària de l'Escola francesa i l'Escola andorrana van rebre una clau USB amb enllaços pràctics com a eina de treball per a la nova etapa escolar. Vegeu el QR Cultura en Imatges.

EXPO BOTÀNICA

Yves Cantenot, de la Societat de Micologia i Botànica de la Catalunya Nord, va oferir una conferència sobre les plantes comestibles i medicinals, en el marc de l'exposició botànica que es va fer al juliol.

LA MUNTANYA SOLAR

Ordino va participar enguany en el Festival de cinema Picurt amb la projecció d'*El Pic d'Arcalís, la muntanya solar*, un treball de divulgació que el Comú va encarregar a Àlex Tena i Jaume Riba.

FLAMA DEL CANIGÓ

La parròquia va ser amfitriona de la Flama del Canigó el 23 de juny passat. Les autoritats van rebre la torxa simbòlica i la consellera Eva Font va fer la lectura del manifest al Comú d'Ordino.

CONCURS DE CARTELLS

Josep M. Garrido Prats ha estat el guanyador del 9è Concurs de cartells de la Mostra Gastronòmica que se celebrarà el 16 de setembre. La imatge servirà per il·lustrar el programa de la 21a edició.

MERCAT ARTESANAL

L'èxit que va tenir al mes de juliol el mercat artesanal va fer repetir l'experiència als comerciants amb un nou mercat que es va fer de l'11 al 15 d'agost al jardí de la Casa Pairal.

MANUAL D'ACTIVITATS

El manual d'activitats confeccionat per l'Oficina de Turisme per als hotelers de la parròquia s'ha fet extensiu a la Massana per tal de recollir tota l'oferta d'activitats turístiques a les Valls del Nord.

DIA DE LA MÚSICA

Les Valls del Nord van celebrar conjuntament el Dia de la música amb un programa d'actuacions repartides per totes dues parròquies. D'Ordino hi van participar el Grup Artístic i la Coral Casamanya.



Estada de la Reial Societat
Foto de grup a la plaça de l'Oficina de Turisme a l'arribada de l'equip femení de la Reial Societat per fer una estada de pretemporada.

Andorra Ultra Trail
Moment de la sortida de la prova Ronda dels Cims al carrer Major, amb un èxit absolut de participació de corredors i públic.

Mercat artesanal
La bona acollida del mercat artesanal organitzat el juliol al jardí de la Casa Pairal va fer repetir l'experiència de l'11 al 15 d'agost.



Benedicció 2012
Ramaders, parroquians i autoritats van celebrar el canvi de guardes dels empius a les herbes amb la benedicció del bestiar i una costellada popular a la Rabassa.

Inici d'obra de La Querola
El Consell de Comú va celebrar l'aprovació del projecte i l'endemà van començar els treballs amb l'excavadora.



No et perdís...

setembre

Esports

**DIUMENGE 2
A LES 10.30 H**
PUJADA A SORTENY
6è CAMPIONAT D'ANDORRA
DE CONTRARELLOTGE
INDIVIDUAL
Ordino

Popular

DEL 2 AL 4
FESTA MAJOR
DE LA CORTINADA



Riba, un dels fundadors de la Mostra Gastronòmica amb un dels postres oferts per l'Hotel Coma.

Gent gran

DIMARTS 11
VISITA A LA RUTA
DEL FERRO
Casa Pairal

Popular

DIUMENGE 16
FESTA MAJOR,
SANT CORNELI
JOCS INFLABLES, COCA
I BALL DE TARDA

Educació

**DIMARTS 18
A LES 21.30**
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
CONTROLANT LES NOSTRES
EMOCIONS COM A PARES
Casa Pairal, la Massana

Turisme

DIJOURS 27
DIA MUNDIAL DEL TURISME
VISITA GRATUÏTA
A LA MINA DE LLORTS
Oficina de Turisme

Popular

DISSABTE 29
FESTA MAJOR
D'ANSALONGA

Educació

**DIJOURS 13
A LES 11 H**
21a MOSTRA GASTRONÒMICA
D'ANDORRA
TALLER DE CUINA A L'ESCOLA
FRANCESA
A CÀRREC DE MERITXELL DE
DIOS, RESTAURANT LA NEU
Escola francesa,
Germans de Riba



Popular

**DIUMENGE 16
A LES 13 H**
21a MOSTRA GASTRONÒMICA
D'ANDORRA
Ordino Studios

Esports

**DISSABTE 22
A LES 10 H**
8a DUATLÓ
Ordino-Casamanya

Esports

DISSABTE 29
L'ETAPE BCN-AND
Arribada a Arcalís



Un participant de la 7a. Duatló.

Educació

**DIVENDRES 14
A LES 15.30 H**
21a MOSTRA GASTRONÒMICA
D'ANDORRA
TALLER DE CUINA
A CÀRREC DE LOURDES
TURNÉ
Escola andorrana,
Germans de Riba

Popular

**DIUMENGE 16
A LES 18 H**
9è LLIURAMENT DE PREMIS
DEL CONCURS DE
GUARNIMENT FLORAL
Plaça Major

Gent gran

**DIMARTS 18
A LES 18 H**
CICLE DE XERRADES
GENT GRAN
QUÈ ÉS LA BAIXA VISIÓ?
COM PODEM CONSERVAR
LA NOSTRA VISIÓ EN
CONDICIONS ÒPTIMES?
Casa Pairal



Esports

**DISSABTE 15
I DIUMENGE 16**
41è RALLI D'ANDORRA
La Coma del Forat, Arcalís
Coll d'Ordino



Les contrarellotges han esdevingut un clàssic del ciclisme a Ordino.



octubre

Cultura

TOT EL MES
EXPOSICIÓ «EL NADAL»
Biblioteca

Cultura

DIJOUS 4
A LES 20.30 H
CLUB DE LECTURA
DE LES VALLS DEL NORD
Biblioteca, Ordino

Cultura

DIVENDRES 5
A LES 21H
30è FESTIVAL INTERNACIONAL
NARCISO YEPES
HOMENATGE A NARCISO
YEPES (1927-1997)
ORQUESTRA NACIONAL
CLÀSSICA D'ANDORRA
ÀLEX GARROBÉ, SOLISTA
EDMON COLOMER, DIRECTOR
Auditori Nacional

Cultura

DIVENDRES 5
EXPOSICIÓ «30 ANYS
DE FESTIVAL»
30è FESTIVAL INTERNACIONAL
NARCISO YEPES
Nucli antic d'Ordino

Joventut

DISSABTE 6
GIMKNA'T A 7 BANDES
PROJECTE INTERPARROQUIAL
Punt d'Informació Juvenil

Cultura

DIUMENGE 7
A LES 12 H
30è FESTIVAL INTERNACIONAL
NARCISO YEPES
EL VIRTUOSISME
EN LA MÚSICA DE CAMBRA
DE BOCCHERINI
QUARTET SOLISTES
DE LA JONCA
Església parroquial



Marzio Conti dirigeix l'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra en un concert del Festival Internacional Narciso Yepes.

Educació

DIMARTS 9
A LES 21.30
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
AJUDANT A DESENVOLUPAR LA
PERSONALITAT DELS FILLS (1)
Casa Pairal, Ordino

Gent gran

DIMARTS 16
SORTIDA A LES 7
VISITA A LA SAGRADA
FAMÍLIA DE BARCELONA
Casa Pairal

Gent gran

DIMECRES 31
A LES 17 H
CASTANYADA I SORTIDA
AL CINEMA
Casa Pairal

Cultura

TOT EL MES
EXPOSICIÓ «30 ANYS
DE FESTIVAL»
30è FESTIVAL INTERNACIONAL
NARCISO YEPES
Nucli antic d'Ordino

Cultura

DIVENDRES 12
A LES 21 H
30è FESTIVAL INTERNACIONAL
NARCISO YEPES
SILVIA PÉREZ CRUZ
«11 DE NOVENBRE»
Auditori Nacional

Cultura

Recomanació musical

DIVENDRES 19
A LES 21 H
30è FESTIVAL INTERNACIONAL
NARCISO YEPES
MARLANGO
«UN DÍA EXTRAORDINARIO»
Auditori Nacional

Popular

DIMECRES 31
A LES 21.30 H
CASTANYADA POPULAR
Plaça Major



Joventut

DIVENDRES 2
VISITA AL SALÓ DEL MANGA,
BARCELONA
Punt d'Informació Juvenil

Educació

DIMARTS 6
A LES 21.30
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD
AJUDANT A DESENVOLUPAR LA
PERSONALITAT DELS FILLS (2)
Casa Pairal, Ordino



Gent gran

DIMARTS 23
A LES 18 H
CURS D'INICIACIÓ
ALS PRIMERS AUXILIS.
ELS ACCIDENTS
EN L'ÀMBIT DOMÈSTIC
Casa Pairal

novembre

Cultura

TOT EL MES
EXPOSICIÓ «EL NADAL»
Biblioteca



CONTACTA'NS:
TEL. 878 142
COMUNICACIO@ORDINO.AD

**TENS FOTOS O VÍDEOS ANTERIORS
ALS ANYS VUITANTA?**

AJUDA'NS A RECONSTRUIR
LA HISTÒRIA D'ORDINO

L'Ordino de...

Daniel Garcia Val



Garcia Val acaricia una de les seves eugues pura sang mentre menja al Club Hípic Vall d'Ordino (a l'esquerra). El *pure spanish*, premiat al concurs de morfologia, surt de les instal·lacions d'Arans (a la dreta, a dalt). L'exemplar en primer pla mostra trets de la puresa de la seva genealogia.

Darrere Arabians Leila hi ha la passió de Daniel Garcia Val pels pura sang àrabs, «els mateixos que Napoleó portava sempre a la guerra», una raça de cavalls que es remunta a fa més de 200 anys. Aquest jove emprenedor va obrir l'any 1997 una hípica al Serrat i des de fa tres anys s'ha instal·lat a Arans amb l'objectiu de millorar les instal·lacions. «És el primer que busca el client, unes instal·lacions bones i saber que el seu cavall està mimat i cuidat: bona alimentació, bona higiene, aire

El primer que vol el client són unes bones instal·lacions

lliure i educació». I afegeix: «Són senzills i nobles, no demanen gaire». El Club Hípic Vall d'Ordino és al carrer de la Font d'Arans, un dels principals accessos al camí ral i a la turística

Ruta del Ferro, des d'on arriben visitants i curiosos per admirar uns cavalls de bellesa espectacular. «Sí, són molt macos, però per ser el millor, el cavall ha de ser *trempos*», diu en argot, «amb el pedigrí no n'hi ha prou, li veuràs a la planta». Parla orgullós del seu *Pure Spanish*, el mateix que va guanyar el títol al concurs de morfologia d'aquesta línia –la més antiga, comparable al cavall egipci–, tot i quedar tercer en la classificació general del Campionat nacional d'Espanya celebrat a Segòvia l'any passat. «Els papers són molt importants per identificar el pedigrí i la puresa, però els cavalls parlen amb la seva presència: pes, color de pèl, mirada, actitud. Hi ha gent que pot arribar a pagar xifres astronòmiques per un pura sang. De fet és el mateix que passa amb l'art o amb els cotxes clàssics», argumenta, i ens explica els orígens dels *Pure spanish*, que van passar a ser propietat de l'eugassada militar espanyola després que el general

Franco afusellés el criador, per cert català, el duc de Veragua, i es quedés amb els exemplars. Després de la classe d'història, li demanem com ha arribat ell a aquest món: «No ho sé, sóc fill d'arquitecte i he trobat un veterinari a la família, però no crec que hi tingui res a veure». «Sóc d'aquí i no conec res més; des

de petit estic en contacte amb els cavalls i el camp», explica. Recorda aquesta passió pels cavalls des que tenia 4 anys i als 12 va començar a muntar. El coneixement de la pagesia i les feines del camp sumades a l'afició per l'esport van ser decisius per arribar on és. «He de donar les gràcies a pagesos d'Ordino com el Simó Duró, i l'Olibet o el Quimet d'Ordino, que ja no hi són». Garcia va fer estudis agrònoms a França i com a alter-

nativa no es planteja res lluny del medi natural que li permeti treballar a l'aire lliure, «potser bander», diu amb un cert escepticisme. És difícil no trobar-lo amb els seus cavalls, tot i que algun dia els canvia pel silenci de l'estany de l'Esbalçat, «m'encanta agafar la canya i marxar, només de tant en tant, perquè

no em fa gràcia deixar-los sols. Els cavalls són molt forts, però com qualsevol ésser viu, una tonteria els doblega». S'estima Ordino, però pensa que hi ha feina a fer, i entre les assignatures pendents, una seria recuperar el camí ral, «indispensable no solament fins al Serrat, sinó de la Cortinada a Santa Bàrbara». El negoci de les excursions no l'entusiasma: «M'he dedicat molts anys a fer sortides més orientades al tu-

rista, i s'han de fer, però trenquen la meua filosofia de Club», explica Garcia. I afegeix: «Aquí els socis paguen cinquanta euros l'any i estableixen un vincle. Sempre hi ha una primera vegada, però vull que la gent torni, vull crear afició; m'interessa transmetre alguna cosa més, no el cavall com a eina o mitjà de transport».

El cavall ha evolucionat amb la història, en forma part. Va ser el primer mitjà de locomoció, i també ha estat una eina indispensable per a les feines del camp, però no ens hem de quedar aquí. «El cavall esportiu és més que això. A Andorra encara ens falta experiència, però França, per exemple, és pionera, Irlanda i Bèlgica també estan al capdavant, i Espanya ha millorat molt», assegura. Al Club s'entrenen infants a partir de 4 anys, tres cops per setmana, i es comencen a veure resultats: «Vam aconseguir quatre podis en les cinc categories a l'últim concurs d'obstacles d'Andorra», diu.

«He de donar les gràcies a pagesos com el Simó Duró, l'Olibet i el Quimet d'Ordino»

